

Xerostomie

Xerostomie – konstantní pocit suchosti v ústech a s tím souvisejících příznaků.

U lehčích forem hyposalivace je ústní sliznice klinicky normální, u závažnějších forem nalézáme objektivní změny (kromě suchosti sliznic je přítomna atrofie, erytém, mohou se vyskytovat ragády, jazyk bývá vyhlazený, oschlý a matně voskově lesklý). Mohou být postiženy i žlázy slzné s odpovídajícími očními projevy suché keratokonjunktivitidy.^[1]

Etiologie

- záněty slinných žláz – zejména parotitis epidemica, TBC, sarkoidóza, aktinomykóza, HIV, HPV, HTLV-1^[2]
- nádory – ať už primární nádory slinných žláz či sekundární infiltrace při nádorech jiných
- obstrukce vývodů – lithiasis
- atrofie slinných žláz – senilní, po aktinické terapii^[2]
- autoimunitní postižení – Sjögrenův syndrom, Mikuliczův syndrom
- endokrinní onemocnění – diabetes mellitus, hypothyreoidismus,
- kareční syndromy – Plummer-Vinsonův syndrom
- léky – anticholinergika, opiáty, ergotamin, antidepresiva, antiparkinsonika, diuretika
- psychogenní příčiny – deprese
- další faktory – dehydratace, alkoholismus
- nedostatek hořčíku

Xerostomie

Důsledky xerostomie

- obtíže při polykání a mluvení
- palčivost až bolestivost jazyka a sliznic
- pachutě, zvýšená citlivost na kořeněná jídla
- zvýšená kazivost chrupu^[3]

Diagnostika

Pro potřeby objektivní diagnostiky hyposalivace a xerostomie se používá **Škachův test**. Spočívá v měření klidové a stimulované slinné sekrece. Pacient plive slinu hromadící se v ústech po dobu 15 minut do kalibrovaného válce, poté dáme pacientovi žvýkat parafínovou tabletu a dalších 15 minut ho necháme hromadící se sliny vyplivovat do nádoby. Dolní hranicí normy je hodnota mezi 8–10 ml slin za dvakrát 15 minut.^[4]

Léčba

- kauzální – léčba základního onemocnění způsobující xerostomii, případně změna medikace
- symptomatická – dodržování pitného režimu, žvýkačky, medikace zvyšující slinění, umělá slina

Odkazy

Související články

- Sjögrenův syndrom
- Mikuliczův syndrom
- Slinná žláza

Reference

1. HOLLÁ, Lydie a Antonín FASSMANN. Repetitorium onemocnění sliznice ústní dutiny: (vybrané kapitoly). 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2003, 82 s. ISBN 80-210-3047-X.
2. LUKÁŠ, Karel a Aleš ŽÁK. Chorobné znaky a příznaky: diferenciální diagnostika. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, xxii, 890 s. ISBN 978-80-247-5067-5.
3. WEBER, Thomas. Memorix zubního lékařství. 2. české vyd. Překlad Magdalena Koťová. Praha: Grada, 2012, xxiv, 584 s. ISBN 978-80-247-3519-1
4. ŠKACH, Miroslav, Karel LIŠKA a Josef ŠVEJDA. Onemocnění ústní sliznice: patologie, terapie a diferenční diagnostika onemocnění ústní sliznice. 2., přeprac. a dopln. vyd. Praha: Avicenum, 1975, 502 s., barev. obr. příl.

